

A D

PROOEMIUM.

WY Erff-Statthouder ende Raden, in den name ende van wegen de Heeren STATEN des Furstendoms GELRE ende Graeffschaps ZUTPHEN, Doen te weeten: Alsoo een geruymen tyt van jaren soo wel op Landt als Quartier-dagen verscheyde instantien zyn gedaen, ende seer is aengehouden geworden; Dat in den Quartiere van Nymegen een seecker Landt-recht mochte gemaekt, ende in 't publicq uytgegeven worden, ten eynde een yder kennisse van de Rechten ende Manieren van Procederen aldaer mochte krygen, ende weeten, waer na de Justitie soude moeten worden geadministreert. Dat oock by de gemelte Heeren STATEN verscheyde Resolutien zyn genomen, om dit heylsamerk te bereycken, waer op dan oock eyndelick by die van 't Quartier van Nymegen aen Haer Ed. Mog. op eenen Landtdagh in den Jaere 1680. binnen Zutphen gehouden, een Concept Landtrecht voorgebracht zynde, Haer Ed. Mog. by Resolutie van den 11^{den} May des voorsz. Jaers goed gevonden hebben, het Hoff Provinciael te autoriseren om 't Concept Landt-Recht over de vier Boven-Ampten van 't voorsz. Quartier, te weeten, 't Ryck van Nymegen, de Ampten van tusschen Maes ende Wael, Over ende Neder-

A

Beitt-

Betwven, mitsgaders de Heerlykheden daer onder geboorende, te revideren ende examineren: Dat oock 't voorsz. Hoff ingevolgh van de vorige Authorisatie 't selve Concept Landt-Recht gerevideert ende ge-examineert hebbende, aen Haer Ed. Mog. wederom voorgebracht, ende gemeent hadde, dat in 't meergeseyde Concept Landt-recht de Testament-maeckinge onder sekere restrictien behoorde geadmitteert, ende vervolgens 't selve naer resumptie met den druck gemeen gemaect te worden: als wanneer Haer Ed. Mog. na rype deliberatie by Resolutie van den 3^{den} April 1683. 't voorsz. Landt-Recht hebben geaprobeert, ende verstaen, dat 't voorsz. Hoff de Consideratien ende het Hoogh-wys Advys van Syn Hoogheyt den Heere PRINCE VAN ORANGE daer over soude in neemen, ende vervolghlyck in kracht van hare voorgaende Authorisatie 't selve na gedane resumptie met de voorige Gecommitteerden uyt de respectieve vier Ampten door den druck gemeen maecken. Soo heeft het voornoemde Hoff na ingenomen Hoogh-wys Advys van Syn Hoogheyt, ende gedane resumptie met de voorsz. Gecommitteerden, 't selve Landt-Recht geadjusteert in voegen ende manieren, als hier naer volgt.

I N H O U D.

1. Aan de Landschaps Vergadering competeert alleen het Regt van Wetten te maken.
2. Wetten of Landrechten, voor zekere Districten gemaakt, gelden niet in de Stemmensteeden.
3. By het maken van Wetten word voor af ingenomen het Advys van Syne Hoogheid en de Raaden van den Hove.
4. Gelyk

4. Gelyk mede omtrent dit Landrecht geschied is.
 5. Wetten en Landrecht mogen alléén door 't Hof gemeen gemaakt worden.
 6. & 7. Oorsprong van dit Landrecht.

[*WY* Erfv. Stadtbouder ende Raden, in den name ende van wegen de Heeren STATEN des Furstendoms GELRE ende Graeffchaps ZUTPHEN.

1. Aan Ridderfchap en Steeden der drie Quartieren, Nymegen, Zutphen, en Arnhem, by elkanderen vergaderd zynde, en uitmakende den Souverain van den Lande, competeert alléén het regt van Wetten te maken, als een Regael zynde, van de Souverainiteit dependende, en van daar nedervloeyende tot die geene, die de Vorft daar mede privilegeerd en begunftigd. S. van Leeuwen *R. H. R. pag. 20. n. 8. en 9.* H. de Groot *Inleid. tot de H. R. G. pag. 20. versu De plaetsfelicke &c.* Gelyk veele Steden het regt van statuire Wetten te maken toebehoord. Voet *de Statut. Sect. 6. Cap. 1. n. 6.* Offchoon daar van geen byzonder gegeven voorregt weten aan te wyzen, als zy maar, zonder tegenzeggen van den Vorft, zodane macht altoos geoeffend hebben. Vid. *L. 37. ff. de reb. Aut. jud. posfid. L. ult. ff. de aq. et aq. plu. L. 3. §. 4. ff. de aq. quotid.* aangehaald by S. van Leeuwen *over de*
 2. *Costum. van Rhymland pag. 106. n. 5.* Wanneer door de Staten dezer Provincie Wetten of Landrechten, voor zekere Districten, werden gemaakt, worden de Steden, stem in staat hebbende, niet geconfidereert dezelve Wetten in hunne Steden mede een legale Authoriteit te verlenen, maar moeten zodane Wetten bepaald gehouden worden voor die Plaatsen, waar voor dezelve zyn gemaakt; ziet egter hier agter *Tit. 37. versu.* Eindelyk word En gelyk by de Romeinen de Senatus Consulta waren ingevoerd, het welk waren Wetten, by Advys en goeddenken van zekere

- kere Wyse en daar toe Geleerde Mannen, opgesteld §. 5. *Instit. de jur. nat. gent. et civil.*, zoo is ook by ons, van oude tyden, waargenomen, dat by het maken en geven van Placaten en Ordonnantiën, zonderling die het Regt betreffen en voor Regtswetten verstreken moeten, alvorens daar op gehoord worden de Raaden van 't Hof van Justitie, daar Syne Hoogheid de Heere PRINS VAN ORANGE als Stadhouder de eerste Zitplaats vergund is: waarom ook alle Mandaten en andere Actens van denzelve Hove, op Deszelfs naam en die der Raaden, gesteld worden. *Reglem. van de Heeren Staten dezer Provincie op de Tuttele d. d. 13. Juny 1754. pag. 20. Art. 5. S. van Leeuwen over de Cost. van Rbynl. ad pag. 285. n. 5. Merula Prax. Civil. lib. 1. Tit. 4. Cap. 2. Num. 17.* Gelyk ook, met betrekking tot dit Landrecht, de Landschap by Resolutie van den 3. April 1683., op Advys van 't Hof, goedvond hetzelve te approberen, dog dat, zoo het Advys van den Prins nog niet ingewonnen was, hetzelve moest ingenomen worden, en dat de Testamentmaking, 'tgeen nog opgehouden was, onder zekere restrictien zoude worden ingevoerd, en met de Gecommitteerdens geresumeert en geadjusteert, voorts met den druk gemeen gemaakt. *Landdags Reces dict. 5. ann.* De Staten dezer Provincie Wetten maken de zyn gewoon 't Hof te autoriseren dezelve Wetten, Reglementen en Ordonnantien, door den druk gemeen te maken, en daar van in Proemio te mentioneren om door de Hooge Authoriteit, daar aan, gezag by te zeten, en dus vermag geen Particulier eenige Land- of Stad-Rechten te laten drukken. J. Schraffert *Advysen 3. deel Conf. 120.*
6. [*Alzoo een geruimen tyd.* Reeds van den Jaare 1616. af is 'er by den Souverain gehandeld om een Goed en Algemeen Land-Recht over het Quartier van Nymegen te beramen, en den Staten dezses Quartiers vervolgens gedemandeert geworden, omme, ten dien einde, een Concept Land-Recht te vervaardigen. *Landd. Recesf.*

Recesf. 11. *May* 1616. & 1. *May* 1628. Dog de
moeijelykheid om de Rechten van zóo veele onder-
scheidene Territoiren, waar uit dit Quartier bestaat, en
die Elk, zoo als uit de Land-brieven af te nemen is,
byzondere gewoontens hadden, te zamen te concilieren,
heeft de voltooiing van dit Werk langen tyd tegenge-
7. houden. Het Concept Landrecht ook in den
jaare 1680., by die van het Quartier van Nymegen,
aan Haar Ed. Mog. op eenen Landdag voorgebragt,
offchoon by de Instellers tot een Algemeen Land-
recht voor het Geheele Quartier geschikt zynde, is
egter by Haar Ed. Mog., ingevolge Advys van den
Hove, alléén ten gebruike der Vier Boven-Ampten
goedgekeurd; zynde den Beneden-Ampten, op den 2.
April 1683., by 't Hof aangeschreven, omme insgelyks
een Concept hunner Rechten te vervaardigen, ofte,
by gebreke van dien, zig het Landrecht der IV. Bo-
ven-Ampten te onderwerpen. Hier over kan verder
nagezien worden de Dissertatie van Mr. J. Copes van
Hasselt *de usu atque Auctor. Jur. Civ. in Gelria.*]